

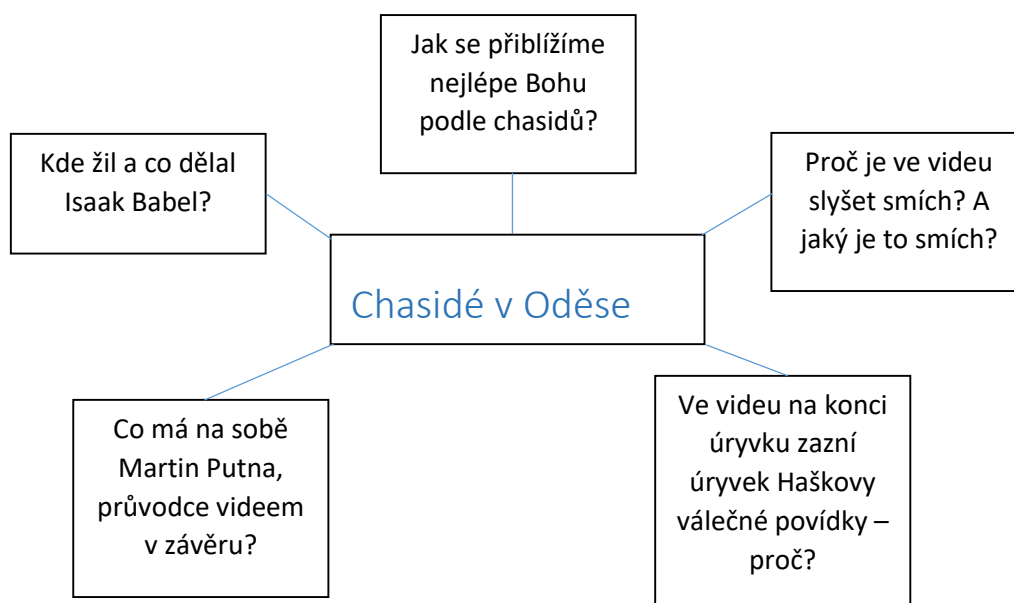
Pracovní list 1

Petr Koubek, Chasidské příběhy nejen rabiho Nachmana

Úvod – evokace

Brainstorming nebo myšlenková mapa: Žáci jednu z těchto metod použijí k záznamu článku či televizního dokumentu o chasidech podle výběru učitele:

Ukázka: sledujte video a zpracujte myšlenkovou mapu (video může učitel pustit dvakrát):

Učitel může žákovské práce sbírat a přenášet na interaktivní tabuli či tabuli běžnou.

Žáci si mohou poznamenat to, co ve snosu zaznělo, do svého pracovního listu, sepsat si otázky, které k tématu mají. Zeptat se nahlas ve třídě:

Tiché čtení povídky a odpovědi na otázky:

Text (*Slova rabiho Nachmana. Chasidské příběhy.* Praha: Vyšehrad, 2002, s. 117–121.)

Povídka o skromném králi

Byl jednou jeden král, který měl moudrého rádce. Král pravil mudrci: „Kdesi žije král, jenž se krom jména podepisuje dovětkem: „Velký hrdina, muž pravdy a skromnosti“. Vím, že je mocný. Jeho zem je obklopena mořem a na moři kotví jeho námořnictvo na válečných lodích plných děl. Nikomu nedovolí se jen přiblížit.

Za mořem leží země obklopená rozlehlým močálem. Vede tudy pouze jediná pěšina, po níž může přejít jen jediný člověk. Také zde jsou rozmístěna děla. Jakmile se objeví někdo, kdo by snad chtěl rozpoutat válku, spustí se dělostřelba. Přiblížit se té zemi se zdá tudíž nemožné.

Proč se však podepisuje jako *muž pravdy a skromnosti*, nevím. Byl bych rád, kdybys mi mohl přinést portrét toho krále.“ Král totiž vlastnil obrazy všech králů. Podobizna onoho panovníka, jenž se podepisoval zmíněným způsobem, však nebyla nikde k nalezení. Byl skry-

tý pohledům všech lidí, neboť sedával za závěsem. Stranil se dokonce i obyvatel své vlastní říše.

Mudrc se vydal do oné země. Utvrdil se v tom, že musí tomuto kraji přijít na kloub. Jak se ale dobrat podstaty té země? Prostřednictvím jejího humoru a jejích posměšků. Chceš-li se totiž dostat k jádru věci, musíš se obeznámit i se šprýmy, jež jsou s ní spojovány.

Existují rozličné formy výsměchu: Jsou lidé, kteří by svému bližnímu skutečně ze všeho nejraději uškodili. Jakmile se na ně jejich druh začne kvůli tomu zlobit, chlácholí ho slovy: „Já jen žertoval!“ Tak praví Písmo: „Jako pomatený, který střílí ohnivé šípy a smrtící střely, tak jedná muž, který obelstí bližního a řekne: „Já jsem jen žertoval.“ (Příslaví 26,18-19).

Jsou lidé, kteří mají v úmyslu opravdu jen vtipkovat. Přesto však svými výroky druhým ubližují. Žert má ještě řadu dalších podob. Mezi všemi zeměmi je země, v níž leží všechny ostatní. V této zemi je město, v němž leží

všechna ostatní města té země. V tomto městě stojí dům, v němž stojí všechny ostatní domy ve městě. Zde je člověk, který v sobě nese celý dům, a tak dále. Tam pak žije ten, jenž si tropí bláznů a výsměch z celé země.

Mudrc si s sebou vzal spouštu peněz a rozjel se do těch končin. Byl svědkem všelijakých posměšků a vtipů a z žertů pochopil, že celá země je skrz naskrz prosáklá lží. Viděl, že podstatou té lehkovážnosti je podvádět a klamat lidi na každém kroku. Když člověk přišel na magistrát, aby se domohl svých práv, narazil na lež a úplatkářství. Navštívil-li vyšší senát, i zde ze všech stran číselo podfukářství. Soudní případy byly buď pro smích, nebo sloužily jako zábavná podívaná.

Z takového způsobu žertování mudrc usoudil, že celá země je plná podvodu a klamu. Po moudrosti ani stopa. Šel tam a začal se v té zemi věnovat obchodu. Nechával se přitom šidit, načež vždy stanul před soudem, aby se dožadoval svých práv. Všichni byli samá lež

a úplatnost. Dnes jim dáš úplatek, druhý den už tě nebudou znát. Postoupil pak k další vyšší instanci, a i ta byla plná lži. Dostal se do senátu, a také ten byl prolhaný a úplatný. Nakonec došel k samotnému králi.

Když stanul před králem, zahájil svou řeč slovy: „Čeho jsi králem? Celá zem se od jednoho konce k druhému topí ve lži a nikde ani zrnko pravdy!“ I jal se vyprávět o falši a lícoměrnosti vládnoucí v zemi. Když král vyslechl ta slova, přitiskl ucho blíže k závěsu, aby slyšel, co mudrc říká. Byl zaskočen, že existuje někdo, kdo prohlédl každou lež v zemi. Ministři vlády, kteří jeho slova rovněž slyšeli, stěží potlačovali hněv, zatímco mudrc pokračoval ve svém vyprávění o podlostech, které se v zemi udály. Mudrc dodal: „Člověk by málem myslel, že i král je stejný jako oni, že miluje prolhanost stejně, jako kterýkoliv obyvatel této země. Vidím však, že jsi skutečným mužem pravdy. Vzdálil ses jim, protože nedokážeš unést faleš této země.“

I jal se krále chválit. Král byl nesmírně skromný a v tom, v čem spočívala jeho velikost, tam tkvěla i jeho skromnost. Zcela v souladu s podstatou skromného: Oč více jej budeš chválit, o to menším a prostším se stane. Velké pocty, jichž se králi od mudrce dostalo, jej uvedly do takových rozpaků a pokory, až se stal nicotným. Již se nemohl udržet a prudce odhrnul závěs, aby mudrce spatřil. Kdo je ten, který toto vše ví a chápe?

Mudrc ho uviděl, nakreslil jeho portrét a přinesl jej králi.

Otázky a úkoly:

I samostatná práce

1. Vypiš postavy krátkého příběhu:

--

2. Vyber si jednu z nich a charakterizuj ji pomocí alespoň dvou citací z povídky. Jaká vybraná osoba podle tebe je?

1. citace

2. citace

Závěr – jaká je postava?

3. Vysvětli, jak rozumíš této větě: „Všichni byli samá lež a úplatnost. Dnes jim dáš úplatek, druhý den už tě nebudou znát...” (s. 119–120)

4. Vypiš s textu jednu nebo dvě věty, které tě zaujaly. Napiš si k nim, čím tě zaujaly:

Úryvek:

Čím mne to zaujalo?

5. V závěru autor napsal: „Velké pocty, jichž se králi od mudrce dostalo, jej uvedly do takových rozpaků a pokory, až se stal nicotným. Již se nemohl udržet a prudce odhrnul závěs, aby mudrce spatřil. Kdo je ten, který toto vše ví a chápe?” (s. 121) Napiš, jaké vlastnosti krále se projevíly a v čem spočíval trik, který mudrc použil, aby mohl krále nakreslit? Uvažuj v textu do 100 slov:

--

II práce ve skupině do 4 žáků:

Pracujte nyní ve skupině, přečtěte si postupně své odpovědi na otázky. V čem se lišíte? Pozměnili jste nějaký svůj postoj? Který? V čem jste se shodli?

Záznam skupinové práce:

V čem jste se lišili – napište alespoň dva příklady:
Kde jsi změnil svůj původní postoj či názor a jak?
Kde jste se shodli?

III Závěr – poznámky pro práci učitele a žáků na konci hodiny:

V závěru může někdo ze žáků dobrovolně přečíst svou krátkou úvahu.

V případě, že žáci pracují v digitálním sdíleném prostředí, vede je učitel k tomu, aby si úvahy spolužáků přečetli a případně na ně nějak reagovali, například anketou či otázkami, podle zvyklostí učitele a školy.

IV Rozšiřující aktivita: domácí úkol a následná školní prezentace:

Žáci mohou napsat úvahu o korupci a lžích, které zaznamenali v současnosti. Doporučuji, aby na psaní spolupracoval vždy český žák či žákyně s žákem z Ukrajiny. Je-li ve třídě jen jeden žák původně z Ukrajiny, může učitel uspořádat nějaké losování či soutěž, kdo s ním bude spolupracovat. Také lze požádat žáky, aby se sami rozhodli, kdo toto privilegium využije.

Učitel žáky vede k tomu, aby si uvědomili mimořádnost příležitosti spolupracovat na úvaze s někým, kdo přichází z jiné země a situace. Aby to žáci vnímali jako velkou šanci, privilegium.